

Twée Dido's staan haaks op elkaar

NRC 30/9/09

Opera Dido and Aeneas van H. Purcell door Opera Zuid, Opera Studio Nederland en Collegium Ad Mosam o.l.v. Huub Ehlen. Decor en regie: Hans Nieuwenhuis. Gezien: 16/9 Sittard. Herh.: t/m 10/10. Inl.: www.operazuid.nl

●●●○

Opera Dido and Aeneas van H. Purcell door De Nederlandse Opera en Les Arts Florissants o.l.v. William Christie. Regie: Deborah Warner. Gezien: 29/10 Stadsschouwburg Amsterdam.. Herh.: t/m 6/10. Inl. www.dno.nl

●●●○

Door KASPER JANSEN

Het eerbetoon door Opera Zuid en De Nederlandse Opera aan de Britse componist Henry Purcell, 350 jaar geleden geboren, leidt tot twee voorstellingen van zijn *Dido and Aeneas* met elk een nieuwe openingsscène. Van het origineel is de

muziek verloren gegaan, maar die proloog was voor Nederlanders wel interessant. Het was een lofzang op de koning-stadhouder Willem III en zijn Engelse koningin Mary, die het stuk in 1689 tijdens een privé-voorstelling zagen.

Na de Glorious Revolution, waarbij hij zijn schoonvader verdreef, werd Willem III gekroond tot koning van Engeland – met ook nog de sinds de 14de eeuw traditionele titel 'Koning van Frankrijk'. In de proloog werd hij bovendien verbonden met de Trojaanse oorlog, met helden als Agamemnon, Achilles, Hektor en Aeneas. Het oude verhaal van Homeerus had Londen bereikt.

Bij Opera Zuid begint *Dido and Aeneas* met de voorgeschiedenis van de Carthaagse koningin Dido. Haar man is dood en krijgt een koninklijke begrafenis die bijna een reconstructie is van de bijzetting van prins Claus in de Nieuwe Kerk

in Delft in 2002. Regisseur Hans Nieuwenhuis karakteriseert Dido daarmee als een weduwe. Dat voegt extra tragiek toe aan wat volgt: haar verloren liefde voor de Trojaanse held Aeneas, die haar in opdracht van de goden moet verlaten om Rome te stichten.

Bij De Nederlandse Opera begint *Dido and Aeneas* in de ensceering van Deborah Warner met een in het Engels gesproken nieuwe proloog. Het is een collage van teksten van Ted Hughes, T. S. Eliot en Yeats over tragische en onmogelijke liefde, zoals die van de mythologische figuren Echo en Narcissus. Het mooie hier is dat de echo-effecten die actrice Fiona Shaw produceert vooruitlopen op de echo's in Purcells muziek.

Hans Nieuwenhuis doet bij Opera Zuid nóg een interessante ingreep. Dido heeft een dubbele persoonlijkheid. In haar schuilt ook de boze tovenares die uit is op

haar ondergang. Die drang tot zelfdestructie wordt ook bezongen door het koor: 'Great minds against themselves conspire', vlak voor Dido's beroemde slotzang 'When I'm laid in earth'.

Deborah Warner doet bij De Nederlandse Opera geen zichtbare moeite om de psyche van Dido bloot te leggen. Aeneas (een geanimeerde rol van Luca Pisaroni) is hier een stoere zeeman, met wie de goedlachse Dido graag flikflooit. Bij Opera Zuid is er steeds een bevangende afstand tussen de geliefden. Bij Dido (een chic en gereserveerd ogende Catherine Daniel) is alles contre-cœur. Hier heeft Aeneas, met zijn smetteloos witte militaire gala-uniform uit een opeette geleend, behalve zijn bleke liefde niets in te brengen.

De ensceeringen staan haaks op elkaar. Opera Zuid presenteert een tot een skelet teruggebrachte *Dido and Aeneas* in een Pierre Audi-

achtige sobere eenvoud. De co-productie met de Opera Studio Nederland wordt goed gezongen, al klinkt het geheel erg bedeesd.

De speelse *Dido and Aeneas* van De Nederlandse Opera heeft een zeldzame visuele uitbundigheid. Er is een boventallige figuratie en circusachtig spektakel met zwevende geesten. De tovenares doet vuur uit het podium opvlammen en steekt een sigaret op: het boosaardigste dat men nu kan doen.

Muzikaal en vocaal is alles onderwets goed met het authentieke Les Arts Florissants o.l.v. William Christie en de grote stemmen van Luca Pisaroni (Aeneas) en Malena Ernman (Dido). In de ontroerende slotscène is er veel gesnik en gesnotter, een naturalisme dat hier heel lang niet werd gezien.

In het Cultureel Suppliment van vrijdag: interview met Deborah Warner